

זיכרונות האקדמיה ללשון העברית

כרך נ - נא - נב - נג

לשנים התשס"ג - התשס"ד - התשס"ה - התשס"ו

האקדמיה ללשון העברית

ZIKRONOT HA'AQADEMYA LALLAŠON HA'IVRIT
(Proceedings of the Academy of the Hebrew Language)

Volumes 50–53 for the years 2003–2006

The Academy of the Hebrew Language
Jerusalem 2011

העורך: ברק דן

©

כל הזכויות שמורות לאקדמיה ללשון העברית
ירושלים, התשע"א/2011

ISSN: 1565-8295

האקדמיה ללשון העברית, קמפוס גבעת רם, ירושלים 91904
טל' 02-6493555, פקס 02-5617065
דואר אלקטרוני: acad2u@vms.huji.ac.il
אתר האקדמיה: <http://hebrew-academy.huji.ac.il>
אתר מונחי האקדמיה: <http://hebrew-terms.huji.ac.il>

סדר ועריכה במחשב: האקדמיה ללשון העברית
הדפסה: פרינטיב

תוכן העניינים

7		החברים באקדמיה
9		מנהלת האקדמיה
11		החלטות האקדמיה
		א. תקנון האקדמיה ללשון העברית, 11 ♦ ב. החלטות בדקדוק, 21 ♦ ג. החלטות בתעתיק, 28 ♦ ד. החלטות במינוח, 31 ♦ ה. מילים בשימוש כללי, 32

ישיבות המליאה

שנת התשס"ג

35		הישיבה המאתיים שישים ושמונה (רסח) א. בחירת נשיא-כבוד לאקדמיה, 36 ♦ ב. הרצאת דוד טלשיר "גלגולי משמעות של צב", 36 ♦ ג. אישור הרוויזיה לפרקים אחדים במונחי טכנולוגיית המידע, 36 ♦ ד. מונחים שונים, 36 ♦ ה. ענייני דקדוק: נסוג; זג, 47 ♦ ו. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 49
53		הישיבה המאתיים שישים ותשע (רסט) א. הרצאת יוחנן ברויאר "ביטויים תלמודיים ומוצאם המדרשי", 53 ♦ ב. דין וחשבון על מפעל המילון ההיסטורי, 53 ♦ ג. כתיבה בתיבה אחת או בשתי תיבות, 56
60		הישיבה המאתיים ושבעים (רע) א. אירועי היובל לייסוד האקדמיה, 60 ♦ ב. אישור תקציב האקדמיה לשנת 2003, 60 ♦ ג. בחירת חברים חדשים, 61
62		הישיבה המאתיים שבעים ואחת (רעא) א. ברכות והודעה, 62 ♦ ב. אישור תיקונים במונחי הדין הפלילי, 63 ♦ ג. מונחי תחבורה: תְּכֵן דרכים, צמחים ומְחלפים, 65 ♦ ד. שמות צמחי ארץ-ישראל – חלק ב, 73; ה. צורת הרבים של סְבָא רְבָא, סְבָתָא רְבָתָא, 77 ♦ ו. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 79
83		הישיבה המאתיים שבעים ושתיים (רעב) א. כתיבה בתיבה אחת או בשתי תיבות – הרצאות והמשך הדיון, 83 ♦ ב. נטיית הרבים של קָצָה, 91 ♦ ג. מילים בשימוש כללי, 92

שנת התשס"ד

- 99 הישיבה המאתיים שבעים ושלוש (רעג)
 א. הרצאת עוזי אורנן "מכונת קריאה ומנוע חיפוש לשפה העברית", 99 ♦ ב. מונחי ספרנות: רשימה משלימה למילון הספרנות, תשל"ו, 100 ♦ ג. אישור רשימת המונחים בזואולוגיה: שמות הרפכיכות, 101 ♦ ד. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 103 ♦ ה. מילים בשימוש כללי, 105

- 114 הישיבה המאתיים שבעים וארבע (רעד)
 א. תנחומים, 114 ♦ ב. הרצאת משה פלורנטין "לשונות חיים ומתים בעברית ובארמית", 114 ♦ ג. מונחי טכנולוגיית המידע, 115 ♦ ד. ענייני דקדוק: כתיב שמות תואר כגון דרמתי/דרמטי; ניקוד שאלתה, 118 ♦ ה. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 124 ♦ ו. התעתיק מלועזית לעברית – פתיחת הדיון, 126

- 143 הישיבה המאתיים שבעים וחמש (רעה)
 א. אישור תקציב האקדמיה לשנת 2004, 143 ♦ ב. הודעות, 145 ♦ ג. המשקלים פֶּעִיל, פְּעִילוֹת לציון -able, -ability, 145 ♦ ד. דקדוק: כתיב שמות תואר כגון דרמתי/דרמטי, 152 ♦ ה. התעתיק מלועזית לעברית: ההגה w, 153

- 157 הישיבה המאתיים שבעים ושש (רעו)
 ישיבה מיוחדת לרגל יובל שנים לאקדמיה ללשון העברית

- 158 הישיבה המאתיים שבעים ושבע (רעז)
 א. דברי הערכה לשולמית הראבן ז"ל, 158 ♦ ב. התעתיק מלועזית לעברית – דיון כללי; ההגה w וההגה x, 163

שנת התשס"ה

- 171 הישיבה המאתיים שבעים ושמונה (רעח)
 א. מינוי ועדה לבדיקת סגולות מועמדים לאקדמיה, 171 ♦ ב. הצעה לתקנון חדש לאקדמיה, 171

- 197 הישיבה המאתיים שבעים ותשע (רעט)
 א. הרצאת פרופ' יהודה ליבס "עברית וארמית כלשוונות הזוהר", 197 ♦ ב. הודעה על ספרים העומדים להתפרסם, 197 ♦ ג. תקנון חדש לאקדמיה – תקנה 34, 198 ♦ ד. התעתיק מלועזית לעברית – העיצורים, 199 ♦ ה. מילים בשימוש כללי מתחום הקוסמטיקה, 203

- 209 הישיבה המאתיים ושמונים (רף)
 א. בחירת חברים חדשים, 209 ♦ ב. בחירת מנהלה, 209

- 210 הישיבה המאתיים שמונים ואחת (רפא)
 א. ברכות, 210 ♦ ב. הרצאת שמואל פסברג "על המקור הנטוי והמקור המוחלט בלשון המקרא", 211 ♦ ג. התעתיק מלועזית לעברית - התנועות, 211
- 219 הישיבה המאתיים שמונים ושתיים (רפב)
 א. אישור וזכרונות האקדמיה לשנים התש"ס-התשס"ב, 219 ♦ ב. התעתיק מלועזית לעברית - הדרתנועות, ההכפלה והדגש הקל באותיות גד"ת, 220 ♦ ג. מילים בשימוש כללי, 226
- 233 הישיבה המאתיים שמונים ושלוש (רפג)
 א. הודעות, 233 ♦ ב. מונחי אריגה: רקמה, תחרה, הידורים; טקסטילים בשימוש בארכאולוגיה, 234 ♦ ג. מונחי הבנקאות ושוק ההון (חלק ג), 236 ♦ ד. מונחי טכנולוגיית המידע ומונחים שונים, 238 ♦ ה. דקדוק: המשקלים פָּעִיל, פְּעִיל, 239 ♦ ו. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 247 ♦ ז. מילים בשימוש כללי, 251
- 253 הישיבה המאתיים שמונים וארבע (רפד)
 א. תיקונים בתקנון האקדמיה החדש, 253 ♦ ב. בחירות לנשיאות האקדמיה ולמנהלה, 254 ♦ ג. אישור תקציב האקדמיה לשנת 2005, 254 ♦ ד. פרישת מנכ"ל האקדמיה, 255

שנת התשס"ו

- 256 הישיבה המאתיים שמונים וחמש (רפה)
 א. ברכות והודעה, 256 ♦ ב. הרצאת חיים א' כהן "לשון המשנה מבעד לסידורי תפילה אשכנזיים ומדקדקיהם", 257 ♦ ג. מילים בשימוש כללי, 257 ♦ ד. דקדוק: הדרתנועה iy בעברית החדשה, 263 ♦ ה. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 265
- 269 הישיבה המאתיים שמונים ושש - המאתיים שמונים ושבע (רפו-רפז)
 ישיבה רפו: א. אשורו בחירת חברים חדשים, 269 ♦ ב. בחירת ועדה לביורו סגולותיהם של מועמדים לאקדמיה, 270
 ישיבה רפז: א. הודעות, 270 ♦ ב. מפעל המילון ההיסטורי: 1. אברהם טל: דין וחשבון על מפעל המילון ההיסטורי, 271 ♦ 2. גבריאל בירנבאום: כתיבת ערכי המילון, 273 ♦ 3. אביטל כ"ץ: הצגת אתר המילון ההיסטורי במרשתת, 281
- 286 הישיבה המאתיים שמונים ושמונה (רפח)
 א. ברכות, 286 ♦ ב. הרצאת אורה שורצולד "פנים נחוץ בעברית - בין התפתחויות היסטוריות טבעיות להשפעות זרות", 286 ♦ ג. דין וחשבון על מאגר המונחים של האקדמיה, 287 ♦ ד. מילים בשימוש כללי, 291
- 299 הישיבה המאתיים שמונים ותשע (רפט)
 א. הודעה, 299 ♦ ב. דברי הערכה ליהודה פליקס ז"ל, 300 ♦ ג. דברי הערכה לגד בן-עמי צרפתי ז"ל, 301 ♦ ד. מינוח: אישור תיקונים במונחי הבנקאות ושוק ההון;

אישור שמות צמחים: הדלועים; אישור רשימת מונחים בטכנולוגיית המידע: טכניקות ואפשרויות של פעולה, 304 ♦ ה. מילים בשימוש כללי, 304 ♦ ו. התעתיק השימושי (הפשוט) מכתב עברי לכתב לטיני, 312

317 הישיבה המאתיים ותשעים – המאתיים תשעים ואחת (רץ-רצא)

ישיבה רץ: בחירת חברים חדשים, 317

ישיבה רצא: ישיבה מיוחדת בהשתתפות ראש הממשלה ושר המדע, התרבות והספורט: א. דברי נשיא האקדמיה פרופ' משה בר-אשר, 318 ♦ ב. דברי סגן נשיא האקדמיה פרופ' אברהם טל על מפעל המילון ההיסטורי, 322 ♦ ג. אביטל כ"ץ – הצגת אתר המרשתת החדש של המילון ההיסטורי, 323 ♦ ד. דברי פרופ' שלמה נאה על עבודת המינוח, 325 ♦ ה. דברי רונית גדיש על עבודת המזכירות המדעית, 326 ♦ ו. דברי שר המדע, התרבות והספורט מר אופיר פוֹרְפִינס, 327 ♦ ז. דברי ראש הממשלה מר אהוד אולמרט, 328

331 הישיבה המאתיים תשעים ושתיים (רצב)

אישור תקציב האקדמיה לשנת 2006, 331

דוחות

333 פעילות האקדמיה ואירועים

הוועדים והוועדות: א. ועדות הקבע, 335 ♦ ב. ועדות המינוח המקצועיות, 336

343 המזכירות המדעית

346 ייעוץ הלשון ברדיו ובטלוויזיה

348 מפעל המילון ההיסטורי ללשון העברית

א. מדור הספרות העתיקה, 348 ♦ ב. מדור ספרות הגאונים, 349 ♦ ג. מדור הספרות העברית החדשה, 350 ♦ ד. שונות, 351

352 מדור המחשוב

353 מדור ההוצאה לאור

354 הספרייה

354 המזכירות האמריקאית

354 המכון ע"ש ד"ר אהרן מ' מזי"א לתולדות תחיית הלשון העברית

הצעות תקציב

356 הצעת התקציב לשנת 2003

358 הצעת התקציב לשנת 2004

360 הצעת התקציב לשנת 2005

362 הצעת התקציב לשנת 2006

החברים באקדמיה¹

	ארי אבנר
	עוזי אורנג
	משה אור
[נפטר בכ"ז בסיוון התשס"ח]	שרגא אירמאי
	אילן אלדר
נבחרה לחברה מלאה בטבת התשס"ה	שולמית אליצור
נבחר לחבר-יועץ בסיוון התשס"ו	* סיריל אסלנוב
	אהרן אפלפלד
פקעה חברותו בתמוז התשס"ה	* חיים באר
נבחר לחבר כבוד בטבת התשס"ה	** אנחל סאנד-בדילוס
	יהושע בלאו
	זאב בן-חיים
	יעקב בן-טולילה
	משה בר-אשר
	* יוחנן ברויאר
נבחרה לחברה מלאה באדר התשס"ו	אסתר גולדנברג
	גדעון גולדנברג
	** חיים גורי
	אהרן דותן
נבחר לחבר-יועץ בשבט התשס"ג	* עמינדב דיקמן
	אבי הורביץ
נבחרה לחברה-יועצת בסיוון התשס"ו	* גיל הראבן
נפטרה בא' בכסלו התשס"ד	שולמית הראבן
	יעקב זוסמן
	שמעון זנדבנק
	אפרים חזן
	אברהם טל
נבחר לחבר מלא בטבת התשס"ה	דוד שלשיר

1. תאריך המינוי של החברים שנתמנו בשנים קודמות מופיע בראש הכרכים הקודמים של זיכרונות האקדמיה ללשון העברית.

* חבר-יועץ

** חבר כבוד

	אבנר טריינין
	אברהם יבין
	יוסף יהלום
	ישראל ייבין
	* חיים א' כהן
	* מרדכי כסלו
	קציעה כ"ץ
	** טקמיצו מוראוקה
	אהרן ממן
	* יעקב מנצור
	שלמה נאה
	** יזהר סמילנסקי
	עמוס עוז
	* יוסף עופר
	* משה עסיס
	אמציה פורת
	* משה פלורנטיין
	* יהודה פליקס
	* שמואל פסברג
	שמא יהודה פרידמן
	גד בן-עמי צרפתי
	מנחם צבי קדרי
	* אלישע קימרון
	מנחם קיטר
	יהודה רצהבי
	* אורה (רוחריג) שורצולד
	** ראובן ריצ'ארד שטיינר
	* אורי שמעוני
	נעמי שמר
	* דניאל שפרבר
	שמעון שרביט
[נפטר בכ"ב בכסלו התשס"ט]	
נבחר לחבר-יועץ בשבט התשס"ג	
נבחר לחבר-יועץ בסיוון התשס"ו	
נבחר לחבר כבוד בסיוון התשס"ו	
נבחר לחבר מלא בשבט התשס"ג	
נבחר לחבר מלא בטבת התשס"ה	
נפטר בכ"ז באב התשס"ו	
נבחר לחבר-יועץ בשבט התשס"ג	
נפטר בא' בכסלו התשס"ו	
נבחר לחבר-יועץ בטבת התשס"ה	
נפטר בל' בכסלו התשס"ו	
נבחר לחבר מלא בשבט התשס"ג	
[נפטר בל' בשבט התשס"ט]	
נבחרה לחברה-יועצת בטבת התשס"ה	
נבחר לחבר כבוד בטבת התשס"ה	
נפטרה בז' בתמוז התשס"ד	
פקעה חברותו בתמוז התשס"ה	

מנהלת האקדמיה

עד כ"ט בטבת התשס"ה
משה בר־אשר - נשיא האקדמיה
מנחם צבי קדרי - סגן הנשיא
יוסף יהלום - ראש ועד הדקדוק
אמציה פורת - ראש ועד המינוח
אילן אלדר - ראש ועד הפרסומים
אברהם טל - ראש הוועד האמרכלי

מכ"ט בטבת התשס"ה (לפי התקנון החדש)
משה בר־אשר - נשיא האקדמיה
מנחם צבי קדרי - סגן הנשיא
משה אור
אהרן דותן
אברהם טל
אהרן ממן

מ"ג בסיוון התשס"ה
משה בר־אשר - נשיא האקדמיה
אברהם טל - סגן הנשיא
משה אור
אהרן דותן
קציעה כ"ץ
אהרן ממן

החלטות האקדמיה

א. תקנון האקדמיה ללשון העברית

תקנון האקדמיה החדש אושר בישיבה רעה. תיקונים לו אושרו בישיבה רפד.

תקנון האקדמיה ללשון העברית, התשס"ו – 2006

בתוקף סמכותה של האקדמיה ללשון העברית לפי סעיפים 1, 7 ו-8 לחוק המוסד העליון ללשון העברית, התשי"ג – 1953¹ ובאישור שר המדע והטכנולוגיה, התרבות והספורט, האקדמיה מתקינה תקנון זה:

פרק ראשון: האקדמיה, מטרותיה ומוסדותיה

- 1 "המוסד העליון ללשון העברית" נקרא האקדמיה ללשון העברית (להלן – האקדמיה).
- 2 מטרותיה של האקדמיה אלו הן:
  - (1) לעשות לכינוס ולחקירתו של אוצר הלשון העברית לכל תקופותיה ושכבותיה;
  - (2) לעשות לחקירת מבנה הלשון העברית, תולדותיה וגלגוליה;
  - (3) לכוון את דרכי התפתחותה של הלשון העברית לפי טבעה, לפי צרכיה ואפשרויותיה בכל תחומי העיון והמעשה, באוצר המילים, בדקדוק, בכתב, בכתיב ובתעתיק.
- 3 מוסדותיה של האקדמיה אלו הם: המליאה, הנשיאות והמנהלה, הוועדות (ר' פרק שני, שלישי ורביעי).
- 4 להגשמת מטרותיה האקדמיה מעסיקה עובדים בשכר (ר' פרק שמיני).

פרק שני: המליאה

- 5 מליאת האקדמיה –
  - (1) בוחרת חברים² לאקדמיה (ר' תקנה 38);
  - (2) בוחרת את הנשיא ואת סגנו ואת חברי המנהלה (ר' תקנות 36, 37);
  - (3) דנה בהצעת התקציב של האקדמיה ומאשרת אותה;
  - (4) דנה בתכניות הפעולה של האקדמיה ומאשרת אותן;
  - (5) דנה בתקנון האקדמיה ובשינויים המוצעים לו ומאשרת אותם;
  - (6) דנה בהצעותיהן של הוועדות בתחום המינוח והדקדוק ומאשרת אותן;

1. ס"ח התשי"ג, עמ' 168; התשכ"ג, עמ' 65; התשכ"ט, עמ' 33; התשל"ח, עמ' 150.
2. המונח חבר (האקדמיה) בתקנון זה מכוון הן לחבר "מלא" הן לחברי-יועץ. בכל תקנה שיש בה הבחנה ייכתב במפורש חבר-מלא או חבר-יועץ.

- (7) מקבלת הודעות של המנהלה ושל ועדות האקדמיה האחרות, ודנה בהן במידת הצורך;
- (8) מקבלת דינים וחשבונות על פעולת האקדמיה מן המזכירות המדעית וממפעל המילון ההיסטורי – לפחות אחת לשנתיים – ודנה בהם;
- (9) מכריעה בכל שאלה, בין בתחום הלשון ובין בתחום הארגון, שהמנהלה או שבעה מחברי האקדמיה רואים אותה כיסודית;
- (10) שומעת הרצאות מדעיות בתחום הלשון ובתחומים הסמוכים לה מפי חבריה ומפי מרצים אורחים.
- 6 (א) בכל שנה יתקיימו לפחות חמש ישיבות של המליאה, והן ייקבעו בדרך כלל בין חודש מרששוון לחודש סיוון. הנשיא קובע את מועדיהן של ישיבות המליאה ואת סדר יומן.
- (ב) נושא שביקשו להעלות לדיון במליאת האקדמיה שבעה חברים – תוגש בעניינו בקשה בכתב לנשיא, והנושא יידון במליאת האקדמיה באחת משתי הישיבות הסמוכות להגשת הבקשה.
- 7 המליאה מתכנסת מדי פעם בפעם לישיבות מדעיות מיוחדות או לישיבות חגיגיות לציון מאורע חשוב או לאירוח של אישי מדינה ואורחים אחרים וכיוצא באלה.
- 8 ישיבות המליאה פתוחות לקהל על פי החלטת הנשיא על כל אחת ואחת מהן.
- 9 עשרה ימים קודם לישיבת המליאה שולחים הזמנות לחברים ומצרפים להן את פירוט סדר היום ואת החומר העומד לדיון.
- 10 המספר הקובע של חברי האקדמיה לצורך תקנות 11 ו-12 הוא מספר החברים-המלאים שטרם מלאו להם שבעים וחמש שנה והנמצאים אותה שנה בארץ (להלן – המספר הקובע).
- 11 (א) המניין הדרוש לקיים ישיבה של המליאה לשם דיון בכל עניין שהוא, להוציא את העניינים המנויים בתקנה 12, הוא מספר החברים-המלאים המשתתפים (לרבות חברים בני שבעים וחמש ומעלה) שלא יפחת מרוב מניינם של חברי האקדמיה לפי המספר הקובע.
- (ב) כל החלטות המליאה, להוציא את החלטות בעניינים המנויים בתקנה 12, מתקבלות ברוב דעות של החברים המשתתפים בישיבה. אם הדעות שקולות, זכות ההכרעה מסורה ליושב ראש בישיבה.
- 12 (א) המניין הדרוש לקיים ישיבה של המליאה לשם דיון בשנינויים בתקנון, לשם בחירות (כמפורט בפרק שישי) או לשם ביטול חברותו של חבר באקדמיה הוא מספר החברים-המלאים המשתתפים (לרבות חברים בני שבעים וחמש ומעלה) שלא יפחת משני שלישים של המספר הקובע.
- (ב) החלטות הנוגעות בשנינויים בתקנון מתקבלות בדעותיהם של שני שלישים לפחות ממספר החברים-המלאים המשתתפים.
- (ג) החלטות הנוגעות בביטול חברותו של חבר באקדמיה מתקבלות בדעותיהם של מספר החברים-המלאים המשתתפים שלא יפחת משני שלישים של המספר הקובע. על סדרי קבלת החלטות בבחירות ר' פרק שישי.

- (ד) בישיבות שעניינן בחירות, ביטול חברותו של חבר ושינויים בתקנון החברים-היועצים אינם משתתפים (ור' תקנה 35).
- 13 אין המליאה מחליטה על הצעה אלא אם כן נדונה תחילה במנהלה או בוועדה המופקדת על הכנת ההצעה או שהוטל עליה לברר את ההצעה ולהביאה לפני המליאה לשם החלטה.

פרק שלישי: הנשיאות והמנהלה

- 14 הנשיאות כוללת את הנשיא ואת סגן הנשיא, הנבחרים במליאה מקרב חברי האקדמיה המלאים (ור' תקנה 36).
- 15 במנהלת האקדמיה מכהנים הנשיא וסגן הנשיא וארבעה חברים מקרב חברי האקדמיה המלאים. ארבעת חברי המנהלה (להלן - חברי המנהלה) נבחרים במליאה (ור' תקנה 37).
- 16 הנשיא עומד בראש האקדמיה, ואלה תפקידיו:
- (1) אחראי לפני המליאה לכל פעולות האקדמיה ולדרכי עבודתה, ומייצג את האקדמיה כלפי חוץ;
  - (2) קורא לישיבות המליאה לפי תקנות 6 ו-7;
  - (3) מחליט בדבר פתיחת ישיבות המליאה לקהל (ר' תקנה 8);
  - (4) יושב ראש בישיבות המליאה;
  - (5) מביא לפני המליאה אחת לארבע שנים הצעה לבחירת סגן נשיא (ר' תקנה 36(ב)) ולבחירת חברי המנהלה (ר' תקנה 37(ב));
  - (6) מציע למנהלה את הרכב ועדות הקבע - היושבים ראש והחברים, ומודיע למליאה על ההרכבים שאושרו במנהלה (ר' תקנה 22(ב));
  - (7) מעמיד ועדות וחותרם על כתבי המינוי של חבריהן (ר' תקנה 28(ג));
  - (8) ממנה ממלאי מקום למי שנבחר למוסד ממוסדות האקדמיה ואין בידו לשמש בתפקידו;
  - (9) רשאי להשתתף בישיבות כל הוועדות ולהצביע בהן;
  - (10) חותרם על הודעות לפרסום ברשומות על חברים חדשים שנבחרו לאקדמיה (או על רשימה מעודכנת של חברי האקדמיה) ועל שינויים בתקנון;
  - (11) ממנה עורכים לכתבי העת של האקדמיה (חוץ מן הרבעון לשוננו, ור' תקנה 25(ד)).
- 17 נעדר הנשיא או נבצר ממנו למלא את תפקידו, ממלא סגן הנשיא את מקומו; נעדרו הנשיא וסגן הנשיא, המנהלה מטילה על אחד מחבריה את תפקידי הנשיא לשעת היעדרו.
- 18 תפקידיה של המנהלה אלו הם:
- (1) דנה בהצעת התקציב ומגישה אותה למליאה (ר' תקנה 58);
  - (2) מביאה לפני המליאה אחת לארבע שנים הצעה לבחירת נשיא (ר' תקנה 36(ב));
  - (3) אחראית לביצוע הפעולות המשקיות של האקדמיה ולנכסי האקדמיה ומפקחת על הנהלת משקה.

19 החלטות המנהלה בשאלות עקרוניות (כגון שאלות שיש בהן כדי להשפיע על התנהלות האקדמיה) או בשאלות הכרוכות בהוצאה כספית גבוהה מובאות לאישור המליאה; החלטות אחרות של המנהלה מובאות לידיעת המליאה (ר') למשל תקנות 22(ב), 29(ג), 40(ב)).

20 (א) שניים מחברי המנהלה מופקדים על העניינים האמרכליים השוטפים בתיאום עם המנהל הכללי של האקדמיה (להלן – המנכ"ל) והם מורשי חתימה (ר') תקנה 61).

(ב) חבר מנהלה שחולל להיות פעיל, תמנה המנהלה לפי הצעת הנשיא ממלא מקום לו.

פרק רביעי: הוועדות

21 האקדמיה מקיימת ועדות קבע, ועדות למשימות מוגדרות (כגון ועדות המינוח המקצועיות) וועדות שעה, כמפורט להלן.

22 ועדות הקבע

(א) ועדות הקבע הקיימות: ועדת הדקדוק, ועדת המינוח המרכזית, ועדת הפרסומים, מערכת מפעל המילון ההיסטורי (ר' תקנות 23–26).

(ב) אחת לארבע שנים הנשיא מציע למנהלה את הרכב ועדות הקבע: היושב ראש (מקרב חברי האקדמיה המלאים) וחברי הוועדה (כמפורט בכל ועדה וועדה).

הודעה על הרכבי ועדות הקבע שאושרו במנהלה נמסרת למליאת האקדמיה.

(ג) כל ועדת קבע מתכנסת לישיבות לפי הצורך, ולא פחות משיבה אחת בשנה.

23 ועדת הדקדוק

(א) בוועדת הדקדוק מכהנים לפחות חמישה חברים. יושב ראש הוועדה הוא חבר-מלא. חברי הוועדה מתמנים מקרב חברי האקדמיה, ובעת הצורך מתמנים אנשי לשון שאינם חברי האקדמיה.

(ב) ועדת הדקדוק דנה ומחליטה בענייני הכתיב, התעתיק והפיסוק, בענייני מורפולוגיה, הגייה וניקוד, בענייני תחביר ושימושי הלשון וכדומה. הוועדה דנה בפרקים מפרקי לשוננו דיונים שיטתיים ובשאלות שוטפות. בסמכות הוועדה לדון ולהכריע בשאלות דקדוק הקשורות למונחים המוצעים בוועדות השונות.

(ג) מזכיר מדעי מרכז את עבודת ועדת הדקדוק.

(ד) בעת הצורך הוועדה מקימה ועדות משנה על דעת נשיא האקדמיה או המנהלה. ועדות המשנה מגישות את הצעות ההחלטה לוועדת הדקדוק או ישירות למליאה.

(ה) החלטות ועדת הדקדוק טעונות אישור של המליאה. הוועדה קובעת אילו החלטות מובאות לדיון במליאה ואילו החלטות מובאות לאישור המליאה ונדונות רק אם הוגש עליהן ערעור.

24 ועדת המינוח המרכזית

(א) בוועדת המינוח המרכזית מכהנים לפחות חמישה חברים, ולפחות שניים מהם חברים גם בוועדת הדקדוק. יושב ראש הוועדה הוא חבר-מלא. חברי הוועדה

מתמנים מקרב חברי האקדמיה, ובעת הצורך מתמנים לוועדה חברים מתאימים לתפקיד שאינם חברי האקדמיה.

(ב) ועדת המינוח המרכזית דנה ברשימות מונחים שנתאשרו בוועדות המינוח המקצועיות (ר' תקנה 28(ד)) או במונחים הדורשים הכרעה לפי בקשת המליאה או המזכירות המדעית.

(ג) לישיבה שנדונה בה רשימת מונחים מקצועית מוזמנים נציגים מוועדת המינוח המקצועית שהגישה את הרשימה, והם משתתפים בדיון ומשיבים על שאלות חברי הוועדה, ואולם אין להם זכות הצבעה.

(ד) מזכיר מדעי מרכז את עבודת ועדת המינוח המרכזית.

(ה) החלטות ועדת המינוח המרכזית טעונות אישור של המליאה. הוועדה קובעת אילו החלטות מובאות לדיון במליאה ואילו החלטות מובאות לאישור המליאה ונדונות רק אם הוגש עליהן ערעור.

25 ועדת הפרסומים

(א) בוועדת הפרסומים מכהנים שלושה חברים לפחות מקרב חברי האקדמיה המלאים.

(ב) ועדת הפרסומים בוחנת ומאשרת עבודות המוצעות לפרסום – חוץ ממאמרים המיועדים לפרסום בקבצים ובכתבי עת (אלו נתונים לשיקול הדעת של העורך או העורכים בלבד).

(ג) הוועדה מעמידה עורכים וקוראים-מעריכים לפרסומים הן מחברי האקדמיה הן מחוצה לה.

(ד) הוועדה ממנה עורך לרבעון לשוננו בהתייעצות עם הנשיא.

(ה) הוועדה מביאה את החלטותיה לידיעת המנהלה ולאישורה.

(ו) ועדת הפרסומים מוסרת הודעה למליאה על החלטותיה.

(ז) המנכ"ל או מזכיר מדעי שהנשיא ממנה משמש מזכיר ועדת הפרסומים.

26 מערכת מפעל המילון ההיסטורי – ר' פרק שביעי: מפעל המילון ההיסטורי.

27 ועדות למשימות מוגדרות

האקדמיה מקיימת ועדות למשימות מוגדרות, בעיקר ועדות מינוח מקצועיות (ר' תקנה 28). הוועדות האלה מתמנות עד לסיום משימתן. המזכירות המדעית מופקדת על ריכוז עבודתן.

28 ועדות המינוח המקצועיות

(א) תפקידה של ועדת מינוח מקצועית לקבוע רשימת מונחים או מילון מונחים במקצוע. הרשימה כוללת מונחים עבריים וכנגדם בדרך כלל מונחים לועזיים.

(ב) ועדת המינוח המקצועית פועלת מטעם האקדמיה לבדה או בשותפות עם מוסדות אחרים.

(ג) מינוי ועדת מינוח מקצועית

– הנשיא מחליט על הקמת הוועדה בתיאום עם המזכירות המדעית;

– חברי הוועדה מתמנים מקרב חברי האקדמיה ומקרב אנשי המקצוע המומחים לעניינים הנדונים בוועדה. בעת הצורך מתמנים לוועדה אנשי לשון שאינם חברי האקדמיה;

– יושב ראש הוועדה הוא חבר האקדמיה בוועדה או מאנשי המקצוע שבוועדה;
 – יושב ראש הוועדה וחבריה מקבלים כתבי מינוי מנשיא האקדמיה, ובהיעדרו מסגנו או מחבר אחר של המנהלה.

(ד) דרך עבודתה של ועדת מינוח מקצועית

– אנשי המקצוע בוועדה בסיועו של מזכיר הוועדה מכינים מצע – רשימת מונחים לדין;

– הוועדה דנה ברשימה, מביאה בחשבון החלטות קודמות של האקדמיה הנוגעות למונחים הנדונים, נועצת במידת הצורך באנשים מחוץ לוועדה ומביאה את שאלותיה בענייני דקדוק לפני ועדת הדקדוק;

– לאחר הקריאה הראשונה הוועדה שולחת את רשימת המונחים המלאה או את הפרקים שנדונו לחברי האקדמיה ולאנשי מקצוע לשם קבלת הערות;

– הוועדה מתכנסת לקריאה שנייה ודנה בהערות שהתקבלו על הרשימה;

– לאחר הקריאה השנייה הוועדה מגישה את הרשימה לוועדת המינוח המרכזית (ר' תקנה 24). מזכיר הוועדה ונציגיה מציגים לפני ועדת המינוח המרכזית את הרשימה, וועדת המינוח המרכזית דנה במונחים ומחליטה את החלטותיה;

– ועדת המינוח המקצועית רשאית לערער לפני ועדת המינוח המרכזית על החלטותיה (של האחרונה);

– לאחר אישור הרשימה בוועדת המינוח המרכזית הרשימה מוגשת לאישור המליאה מטעם ועדת המינוח המרכזית וועדת המינוח המקצועית;

– הוועדה המקצועית רשאית לערער בפני המליאה על החלטות ועדת המינוח המרכזית.

(ה) מזכיר מדעי או אדם אחר הפועל בתיאום עם המזכירות המדעית מרכז את עבודת הוועדה. מתפקידו להביא לידיעת הוועדה את החלטות האקדמיה בעניינים הקשורים לדיניה.

29 הוועדה למילים בשימוש כללי

(א) הוועדה למילים בשימוש כללי פועלת דרך קבע כדי לתת מענה על הצורך למצוא חלופות עבריות למילים לועזיות בשימוש כללי; בעת הצורך הוועדה דנה במונחים מקצועיים שאינם בתחום עיסוקה של ועדת מינוח מקצועית קיימת.

(ב) בוועדה למילים בשימוש כללי מכהנים לפחות חמישה חברים. יושב ראש הוועדה הוא חבר האקדמיה. לחברי הוועדה מתמנים חברי האקדמיה ומומחים ואנשי לשון וספרות אחרים.

(ג) אחת לארבע שנים הנשיא מציע למנהלה את הרכב הוועדה (היושב ראש וחברי הוועדה), והודעה על כך נמסרת למליאת האקדמיה.

(ד) דרך העבודה של הוועדה למילים בשימוש כללי

סדר היום של ישיבות הוועדה נקבע בידי יושב ראש הוועדה עם המזכיר המדעי המרכז את עבודת הוועדה.

הוועדה דנה בכל מילה בשתי קריאות. לאחר הקריאה הראשונה נשלחות ההצעות שהועלו בוועדה לחברי האקדמיה לשם קבלת הערות.

הוועדה נועצת באנשי מקצוע ומומחים ובמידת הצורך מזמינה אותם לשיבוטיה.

(ה) מזכיר מדעי מרכז את עבודת הוועדה.

(ו) החלטות הוועדה למילים בשימוש כללי נדונות במליאה.

30 ועדות שעה

הנשיא או המנהלה מציעים לפני המליאה כינון של ועדות שעה, וחבריהן נבחרים במליאה.

פרק חמישי: החברות באקדמיה

31 לחברות באקדמיה – חברים-מלאים, חברים-יועצים וחברי כבוד – נבחרים חוקרי הלשון העברית; חוקרי הספרות העברית לתקופותיה שבעבודתם המדעית תרמו למחקר הלשון העברית; סופרים עבריים ומתרגמים שבכתביהם יש תרומה נכבדה לעברית המתחדשת. כן יכולים להיבחר אנשי מדע שלעבודותיהם נגיעה של ממש ללשון העברית ואישים מתחומים אחרים שתרמו תרומה מיוחדת ללשון העברית ולספרותה.

32 (א) חבר האקדמיה נדרש להשתתף בישיבות המליאה ובפעילות האקדמיה בשני תפקידים לפחות – כפי שיוטל עליו ובתיאום עמו – כגון חברות בשתי ועדות. דרישות אלו אינן מוטלות על חברי כבוד ועל חברים שמלאו להם שבעים וחמש שנה ומעלה.

(ב) חבר-יועץ של האקדמיה אינו משתתף בישיבות מליאה שעניינן בחירות לאקדמיה, ביטול חברותו של חבר ושינויים בתקנון (ר' תקנה 12(ד)).

(ג) חבר-מלא שנעדר שנתיים מישיבות מליאת האקדמיה ומישיבות ועדות שהוא חבר בהן – בלא סיבה מספקת – לא יימנה עוד כחבר באקדמיה. חבר-יועץ שנעדר שנתיים מישיבות מליאת האקדמיה ומישיבות ועדות שהוא חבר בהן – בלא סיבה מספקת – חברותו פוקעת ביום שנמסרת על כך הודעה במליאה.

33 חברי האקדמיה מקבלים לשם חוות-דעה את תוצאות דיוניהן של הוועדות בתחום הדקדוק והמינוח קודם הבאתן למליאה (ר' תקנות 9, 28(ד), 29(ד)).

34 לחברי כבוד נבחרים אישים החיים מחוץ לישראל או חברי האקדמיה (סעיף 4(א) בחוק). חברי כבוד מחוץ לארץ השוהים בארץ אינם משתתפים בישיבות בחירות.

פרק שישי: דרכי הבחירות וההצבעה

35 הדיון בישיבה שעניינה בחירות הוא דיון סגור ומשתתפים בו חברים-מלאים בלבד; על מהלך הישיבה לא יפורסם אלא במי החליטה האקדמיה לבחור.

36 בחירת הנשיא וסגן הנשיא

(א) הנשיא וסגן הנשיא נבחרים במליאת האקדמיה מקרב חברי האקדמיה המלאים.

כל תקופת כהונה (קדנציה) של הנשיא ושל סגנו היא ארבע שנים.

סגן הנשיא יסיים את כהונתו כאשר נבחר נשיא חדש.

(ב) המנהלה מגישה למליאה הצעה למועמד לנשיא; הנשיא מגיש למליאה הצעה למועמד לסגן הנשיא.

(ג) לא ייבחר לנשיא או לסגן נשיא מי שמלאו לו 75 שנה ומעלה.

(ד) הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.

(ה) מועמד לנשיא ומועמד לסגן נשיא שזכו ברוב מוחלט של משתתפי הישיבה – נבחרו.

(ו) לא זכה המועמד ברוב הדרוש – ממשיך הנשיא היוצא או סגן הנשיא היוצא למלא את התפקיד עד לישיבה שבה ייבחר הנשיא או סגן הנשיא.

37 בחירת חברי המנהלה

(א) ארבעת חברי המנהלה נבחרים במליאה אחת לארבע שנים.

(ב) הנשיא מציע למליאה רשימת מועמדים לחברי המנהלה מקרב חברי האקדמיה המלאים; כמו כן כל חמישה חברי אקדמיה מלאים יכולים להציע מועמדים משלהם.

(ג) חבר מנהלה שסיים שתי תקופות כהונה (קדנציות) רצופות לא ייבחר לתקופת כהונה שלישית ברציפות.

(ד) הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.

(ה) חברי המנהלה נבחרים ברוב מוחלט של משתתפי הישיבה.

אם היו יותר מארבעה מועמדים לחברות במנהלה, ייבחרו הארבעה שקיבלו את מספר הקולות הרב ביותר.

38 בחירת חברים לאקדמיה

(א) בישיבה קודמת לישיבת הבחירות המליאה מעמידה ועדה לבירור סגולותיהם של מועמדים לאקדמיה. בוועדה חמישה חברים מקרב החברים-המלאים.

(ב) הוועדה מקבלת הצעות למועמדים. כל הצעה טעונה חתימתם של שלושה חברים-מלאים, וכוללת קורות חיים של המועמד, ציון הישגיו ונימוקים לבחירתו.

(ג) בישיבת הבחירות הוועדה מביאה את מסקנותיה לפני המליאה.

(ד) הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.

(ה) לבחירת חבר דרוש רוב דעות של שני שלישים מן החברים המשתתפים בישיבה (ור' תקנה 12(א)). אם בהצבעה הראשונה לא קיבל המועמד את הרוב הדרוש, מצביעים בשנייה באותה הישיבה. אם גם בהצבעה השנייה לא קיבל המועמד רוב של שני שלישים, אין מצביעים בשלישית.

(ו) אם זכה ברוב הדרוש מספר מועמדים גדול ממספר המקומות הפנויים על פי החוק, ייבחרו אלה שזכו במספר קולות רבים יותר בסדר יורד. אם זכו כמה מועמדים במספר שווה של קולות, מכריעים ביניהם בהצבעה.

(ז) נשיא האקדמיה מודיע למועמד שנבחר על בחירתו. המועמד יהיה לחבר האקדמיה לאחר שיודיע בכתב על הסכמתו להיות חבר באקדמיה ולמלא את הנדרש ממנו (ר' תקנה 32).

פרק שביעי: מפעל המילון ההיסטורי

- 39 מפעל המילון ההיסטורי הוא התחום המרכזי בפעילות המדעית-המחקרית של האקדמיה.
- 40 (א) המוסדות העומדים בראש מפעל המילון אלו הם: עורך המילון, מערכת המילון, מועצת המערכת.
- (ב) הנשיא בהתייעצות עם המנהלה ממנה את עורך המילון, את המערכת ואת מועצת המערכת.
- הודעה על המינויים נמסרת למליאת האקדמיה.
- 41 עורך המילון
- (א) עורך המילון מופקד על ניהול העבודה במפעל המילון ההיסטורי.
- (ב) העורך מגיש למליאה דין וחשבון על מפעל המילון ההיסטורי לפחות אחת לשנתיים.
- 42 מערכת המילון
- (א) למערכת המילון מעמד של ועדת קבע (ר' פרק רביעי ותקנה 22(א)).
- (ב) במערכת המילון לפחות שלושה חברים, ובהם עורך המילון. נשיא האקדמיה משמש יושב ראש של מערכת המילון, אבל בידו למנות איש אחר לתפקיד זה.
- (ג) מערכת המילון מתווה את דרכי העבודה ואת סדרי העבודה של מפעל המילון בהתייעצות עם מועצת המערכת.
- (ד) עובד שהנשיא ממנה על דעת עורך המילון משמש מזכיר מערכת המילון.
- 43 מועצת המערכת
- (א) במועצת המערכת לפחות חמישה חברים. נשיא האקדמיה משמש יושב ראש של מועצת המערכת, אבל בידו למנות איש אחר לתפקיד זה.
- (ב) מועצת המערכת מתכנסת לפחות אחת לשנה, מקבלת דין וחשבון על העבודה במפעל המילון ומייעצת לעורך ולמערכת.
- 44 עובדי מפעל המילון (ר' תקנה 48) מוציאים לפועל את תכנית העבודה של מפעל המילון.

פרק שמיני: העובדים בשכר

- 45 האקדמיה מעסיקה עובדים בשכר להגשמת מטרותיה (ר' תקנה 4) כמפורט בסעיפים הבאים.
- 46 המנהל הכללי (המנכ"ל)
- (א) המנכ"ל מופקד על כל העניינים המנהליים והכספיים של האקדמיה, והוא אחראי למימושם על פי הנחיות הנשיא והמנהלה.
- (ב) המנכ"ל הוא בעל זכות חתימה (ר' תקנה 61).
- 47 המזכירות המדעית
- (א) המזכירות המדעית מופקדת על ביצוע פעולתה של האקדמיה בתחום התקן (הנורמה) בעברית בת ימינו.
- המזכיר המדעי, העומד בראש המזכירות המדעית, אחראי לפני מוסדות האקדמיה לביצוע פעולותיה של המזכירות המדעית.

- (ב) המזכירים המדעיים מרכזים את עבודתן של ועדת הדקדוק, ועדת המינוח המרכזית, ועדות המינוח המקצועיות, הוועדה למילים בשימוש כללי, וכן כל ועדה שעניינה קביעת התקן בעברית בת ימינו.
- (ג) המזכירות המדעית מכינה הצעות החלטה של הוועדות שנמנו לעיל (סעיף ב) למליאת האקדמיה, ומציגה את ההצעות בישיבות המליאה.
- (ד) המזכירות המדעית מכינה ומסרת את החלטות האקדמיה בענייני לשון לחתימת שר החינוך והתרכות ולפרסום ברשומות.
- קודם למסירת החלטה לפרסום ברשומות היא תובא לידיעת חברי האקדמיה בכתב.
- (ה) המזכירות המדעית עושה לפרסום החלטות האקדמיה בענייני לשון בציבור ומשיבה על פניות הציבור בענייני לשון.
- 48 האקדמיה מעסיקה עובדי מחקר בתחום הלשון העברית ובתחומים הסמוכים לה במפעל המילון ההיסטורי.
- 49 האקדמיה מעסיקה עובדים במדורים נוספים כגון המזכירות האמרכלית, מדור המחשוב ומדור ההוצאה לאור, וכן מעסיקה יועצי לשון ברשות השידור.
- 50 עובד בשכר של האקדמיה אינו נבחר לחבר האקדמיה.
- 51 עובד האקדמיה יכול לשמש חבר בוועדה מוועדותיה של האקדמיה.

פרק תשיעי: פרסומי האקדמיה

- 52 האקדמיה מוציאה כתבים הן לבדה הן בשותפות עם מוסדות אחרים.
- 53 האקדמיה מוציאה כתבים כדלקמן:
- (1) זיכרונות האקדמיה ללשון העברית – מתפרסמים בהם זיכרונות דברים מלאים של ישיבות המליאה; דינים וחשבונות על פעולתה של האקדמיה; רשימת חברי האקדמיה; סיכום החלטותיה בענייני לשון ושאר העניינים שבתחום פעולתה וכיו"ב;
- (2) מילונים מקצועיים ורשימות מונחים; החלטות בדקדוק, בכתב, בתעתיק וכדומה;
- (3) הרבעון לשוננו לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה;
- (4) קבצים וספרים שבהם מתפרסמים מחקרים של יחידים בתחום חקר הלשון העברית ובתחומים הסמוכים לו;
- (5) פרסומים לציבור בתחום פעולתה של האקדמיה ובתחומים הסמוכים לו, כגון לשוננו לעם, ידיעון האקדמיה אקדם ולמד לשונך;
- (6) פרסומי מפעל המילון ההיסטורי.
- 54 האקדמיה מפרסמת חומר של מפעל המילון ההיסטורי ואת החלטותיה בדקדוק ובמינוח בכלים ממוחשבים, כגון בתקליטורים ובמרשתת האינטרנט.
- 55 חברי האקדמיה זכאים לקבל חינם את הכתבים המפורטים בתקנה 53(1) עד 55) שהאקדמיה מוציאה לבדה; את פרסומי מפעל המילון ההיסטורי (תקנה 53(6)) הם זכאים לקבל בהנחה.

פרק עשירי: הכנת התקציב

- 56 שנת הכספים כהגדרתה בחוק הפרשנות, התשמ"א - 1981³ היא שנת הכספים של האקדמיה.
- 57 המנכ"ל מכין בכל שנה, עד סוף חודש נובמבר - או בכפוף לאישור תקציב המדינה בכנסת - את הצעת התקציב לשנת הכספים הסמוכה ומגיש אותה למנהלה. ההצעה תוכן על פי הסעיפים הנוגעים לתאגיד על פי חוק בעקרונות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985⁴.
- 58 המנהלה דנה בהצעת התקציב ומאשרת אותו, ומביאה אותו לפני המליאה לא יאוחר מחודש ינואר ובכפוף לאישור תקציב המדינה בכנסת.
- 59 המליאה רשאית לקבל את ההצעה כמות שהיא, לתקן אותה או לדחותה. דחתה המליאה את ההצעה, קורא הנשיא בתוך שבועיים לשיבת מליאה נוספת לדון בהצעת תקציב חדשה.
- 60 ביצוע התקציב מסור בידי הנשיא, המנהלה והמנכ"ל.
- 61 חתימתם של שניים מתוך חמשת המנויים לקמן מחייבת את האקדמיה בכל עסקאותיה; ואלה הם: הנשיא, סגן הנשיא, שני חברי המנהלה המופקדים על העניינים האמרכליים (ר') תקנה 20(א) והמנכ"ל.

פרק אחד-עשר: התקנון הקודם

- 62 התקנון הקודם של האקדמיה ללשון העברית⁵ בטל.

ב. החלטות בדקדוק

ההפניות לסעיפים שלהלן ניתנות לפי "החלטות האקדמיה בדקדוק, מהדורה שנייה, מתוקנת ומעודכנת", לשוננו לעם (חוברת מיוחדת), תשס"ז (להלן מהדורת תשס"ז).⁶ בתיקונים ובתוספות ל"כללי נטיית השם" (פרק 1) - במקרים שיש הבדלים בסעיפים בין מהדורת "כללי נטיית השם", התשס"ב [= לשוננו לעם נא-גב, ד (התש"ס-התשס"א); להלן מהדורת תשס"ב] ובין מהדורת תשס"ז - ניתנת הפניה כפולה: תחילה לפי מהדורת תשס"ב ולאחריה בסוגריים מרובעים לפי מהדורת תשס"ז.

1. תיקונים ותוספות לכללי נטיית השם

שינוי נוסח קלים שהוחלט עליהם מנויים בסעיף 1.6 להלן.

1.1 כללי הקמץ

נטיית השם מְסַפְמָה - מְסַפְמָתִיךְ מְסַפְמָתִיךְ מְסַפְמָתִיךְם.
נטיית השמות מוּבָאָה, מוּעַקָּה - מוּבָאָתִיכֶם, מוּעַקָּתִיכֶם מוּעַקָּתֶם.

3. ס"ח התשמ"א, עמ' 302; התשנ"א, עמ' 30; התשנ"ד, עמ' 358.
4. ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.
5. ק"ת התשי"ד, עמ' 1162 (1188); התשי"ח, עמ' 1718; התשכ"ט, עמ' 1547; התשנ"ד, עמ' 252.
6. מהדורה ראשונה יצאה בלשוננו לעם נה, חוברת א-ב (תשס"ו).

שמות בצורת בינוני הופעל מגזרת ע"ו נוטים בקיום הקמץ. למשל: מוֹכֵן מוֹכְנֵיהֶם, מוֹתֵג מוֹתְגֵי. הערות:

השם מוֹטֵב אפשר להטותו בקיום הקמץ: מוֹטְבֵי (הפוליסה).

[רעד]

השם מונח צורתו על דרך פ"נ: מִנְח מִנְחֵי.

[רפג]

השמות האלה נוטים הן על דרך ע"ו הן על דרך פ"נ: מִטְל מִטְלֵי או מוֹטֵל מוֹטְלֵי; מִסְת מִסְתֵי או מוֹסְת מוֹסְתֵי; מִלֵן מִלְנֵי או מוֹלֵן מוֹלְנֵי [ההחלטות שולבו בכללי הקמץ: בכלל ב – מוסכמה; בכלל ו, סעיף 3 (סעיף חדש) – שאר ההחלטות].

כלל ט – משקל פְעֵלָה

[רעג]

נטיית השם נְמֵלָה: נְמֵלַת נְמֵלִים נְמֵלֵי או נְמֵלוֹת וכיו"ב. [השם נוסף לרשימת השמות במשקל פְעֵלָה שהקמץ בנטייתם אינו מתקיים].

כלל טו – שמות שונים הנוטים בקיום הקמץ

[רעג]

א. השם אֵיתָן נוטה בקיום הקמץ: אֵיתָן אֵיתָנִים אֵיתָנֵי אֵיתָנֵיהֶם.

[רפה]

ב. השם דְרָקוֹן נוטה בקיום הקמץ.

[שני השמות נוספו לרשימת השמות המנויה בכלל טו].

1.2 כללי הפתח

שמות שעברו מכללי הקמץ לכללי הפתח

[רסח]

א. השם זג ינוקד בפתח גם בצורת הנפרד – זָג זָגִים זָגֵי.

[רפה]

ב. צו, קו – בפתח. הערה: במקרא (גם) בקמץ.

[שלושת השמות עברו מכלל טז בכללי הקמץ אל כלל א מכללי הפתח].

כלל ו – נטיית השם גֵיא (השלמה)

[רפג]

גֵיא- גֵיאִוֹת גֵיאִוֹת (הארץ), גֵיאִוֹתֶיךָ וכיו"ב.

1.3 כללי החולם

כלל ד – חולם חסר המשתנה לקיבוץ

[רסח]

בשם שְמֵשׁ החולם חסר המשתנה בנטייה לשווא (שְמֵשְׁמִין וכיו"ב).

[רסח]

הערה: בספרות חז"ל יש עדויות לניקוד השם בצירי (שְמֵשֵׁם).

[השם נוסף כחריג לכלל].

1.4 כללי הצירי

תיקון לכלל 11 מכללי הצירי [על פי מהדורת תשס"ב]

[רפג]

הצירי אינו משתנה לסגול לפני כינויי הנוכחים במקומות שבהם הוא מתקיים בשאר הנטייה, כגון בָאֵר בָאֵרְכֶם, הַפֶסֶד הַפֶסֶדְכֶם, פֶסֶנְתָר פֶסֶנְתָרְכֶן. הוא הדין לשמות ממשקל פְעֵל, כגון בָצַק בָצַקְכֶם, זָקַן זָקַנְכֶם. [בעקבות ההחלטה נמצא כלל ג כולו מיותר, והוא בוטל (החל במהדורת תשס"ו). שאר האמור בו שלא שונה שובץ בכללי הצירי המתאימים].

כלל יב [כלל יא במהדורת תשס"ז] – צירי לפני ה', הית, הות, ה'ה, ה'ית – תוספת הערה:

תן דעתך: בשמות בעלי סיומות הגזורים משמות שיש בהם צירי שאינו מתקיים בנטייה – יבוא שווא (או חטף) במקום הצירי. למשל: (מועצה) אזורית (מן אזור), דוברות (מן דובר), טפשי, טפשות (מן טפש), לבבי (מן לבב), רב-מוקדי (מן מוקד), לוח (מלפני (מן מלבן), (תלת-ממדי (מן ממד), מסגריה (מן מסגר), עדתי (מן עדה); אבל שמי שמיים (מן שם, ראה לעיל ביוצאים מכלל ה), כתפיה כתפיותיהם.

[רסח]

1.5 כללי הסגול

כלל ו – שמות המסתיימים בה – תוספת הערה צורת הרבים של קצה – קצוות, ובנסמך קצות-קצני וגם קצות-בנטייה: קצותי קצותיכם וגם קצותי קצותיכם (במקרא גם קציהם).

[רעב]

1.6 כללים שהוחלט לערוך בהם שינויי נוסח קלים הקמץ: כלל ח(3): נמוש [רעא]; כלל י: קרפדה [רעא]; כלל יז: ממלכה [רסח], מרפכה, ממשלה [רעא] הפתח: כלל א: תוספת דוגמאות [רעא] הצירי: כלל יב [כלל יא במהדורת תשס"ז] – תוספת דוגמאות; כלל יז [כלל טז במהדורת תשס"ז] – נמחקה הערה 2 (נכללה בהערה שנוספה לכלל יב) [רסח]

2. משקלים ושמות

2.1 משקלים וסיומות

משקל פעיל ומשקל פעיל [2.1.2] – נוסח חדש הכלל שלהלן ינחה מכאן ולהבא את קובעי המונחים: – שמות הנוטים כשמות תואר (כלומר מעמידים גם צורת נקבה) יישקלו בדרך כלל במשקל פעיל. – השמות האחרים, שאינם נוטים כשמות תואר (כלומר אינם מעמידים צורת נקבה), יישקלו בדרך כלל במשקל פעיל. הנה צורתם התקנית של כמה שמות: פעיל: זקף, זמין, זיע, זיד, כפיל, כפיס, להיט, נטיף, נקיק, נתיף, צעיף, שביס. פעיל: בריח, הליף, נגיף, נחיל, סעיף, פריט, צמיג, צריח, קריש, רביע, זיד, רציף, שזיף, שתיל. הערות העורך: ההנחיה לקובעי המונחים לא פורסמה בהחלטות האקדמיה בהיותה הנחיה פנימית.

[רפג]

ברשימה השמורה במזכירות המדעית של האקדמיה באים כל השמות (שאינם נוטים כשמות תואר) לפי סדר האל"ף-בי"ת וניקודם. שתי ההחלטות שהתקבלו קודם לכן בטלו עם קבלת ההחלטה בישיבה רפג: כפ"ר – מילה נוספת לחריגי משקל פֻעֵל [רסח]; רְקִיק – מילה נוספת לחריגי משקל פְּעֵל [רעד].

צורת הרבים של פְּעֵלָה, פְּעֵלָה; פְּעֵלָה, פְּעֵלָה [2.1.6]
 לצד טְהָרָה יש הצורה טְהָרָה, ולצד טְהָרוֹת – טְהָרוֹת. [רעד]
 [ההחלטה נוספה לסעיף ב: המילה טהרה נוספה לדוגמאות וההחלטה באה בהערה.]

משקל הפְּעֵלָה בגזרת ע"ו ובגזרת הכפולים [2.1.9]
 הה"א במשקל הַקְּלָה (גזרות ע"ו וע"ע) מנוקדת סגול כשפ' הפועל גרונית.
 דוגמאות: הַאָּטָה, הַאָּצָה, הַאָּרָה, הַחֲלָה, הַחֲשָׁה, הַעֲדָה, הַעֲזָה, הַעֲקָה, הַעֲרָה. [רפג]

2.2 צורתם של שמות שונים
 א. חֲרָטוּם 'אף, חוֹטֵם' (ברבים: חֲרָטוּמִים וכיו"ב) נבדל מן חֲרָטִים 'קוסם' (ברבים: חֲרָטִים וכיו"ב).
 הערה: ההחלטה חלה גם על שמות נגזרים, כגון חֲרָטוּמִי, חֲרָטוּמָן (בעלי חיים), חֲרָטוּמִית (בעל חיים וצמח), חֲרָטוּמָנִי.
 [ההחלטה שולבה בכלל א מכללי החולם].
 ב. אָנָּס אָנָּסִים אָנָּסִי. [ההחלטה שולבה בכלל ח מכללי הקמץ]. [רסח]
 ג. מוֹעֵט (בשורוק).
 ד. מַחְצָה (בדגש ובחיריק חסר). [רעא]
 ה. שְׁאִילָתָה (חיריק מלא ותי"ו רפה). [ההחלטה שולבה בסעיף 2.4.1].
 ו. שם התואר מן בְּהֵמָה הוא בְּהֵמִי, והשם המופשט בְּהֵמִיּוֹת.
 ז. צורת השם: אֶזְמֶרְגֶּד.

2.3 צורת הרבים של שמות
 א. צורת הרבים של סְבָא רַבָּא, סָב גְּדוּל, סְבָא גְּדוּל היא על דרך העברית: סְבִים גְּדוּלִים;
 צורת הרבים של סְבָתָא רַבָּתָא, סְבָתָא גְּדוּלָה, סְבָה גְּדוּלָה היא סְבָתָא גְּדוּלוֹת.
 [ההחלטה שולבה במונחים כפי שפורסמו במאגר המונחים]. [רעא]
 ב. צורת הרבים של דוּד: דְּוּדִים (וגם דוּדִים). [רעא]
 ג. צורת הרבים הראשית של קְלוּנָס היא קְלוּנָסוֹת. [רפג]
 ד. צורות הרבים של קָץ הן קִיצִים, קִיצִים; צורות הרבים של חֵיל הן חִילִים, חִילוֹת, חִילוֹת. [רפה]

2.4 שמות שונים – מין, נטייה וכתיב

צורת הזוגי [2.4.3]

לצורות הזוגי היוצאות מן הכלל (הולכות על פי צורת הרבים) נוספה הדוגמה קְרָבִים.

כך נוספה הערה לצורה טְפָחִים: בכ"י קאופמן טִפְחִיים. [רעא]

הָלֵא, הָלֹא

בהוראת 'הַגָּה' אפשרי ניקוד התיבה בחולם חסר הָלֵא או בחולם מלא הָלֹא.

הערות:

1. מן ההחלטה עולה שבכתיב חסר הניקוד אפשרי הכתיב בלא וי"ו (הלא) או בווי"ו (הלוא).

2. הלא כמילת שאלה (כגון "הלא כן?") ניקודה תמיד בחולם חסר, והיא נכתבת בלי וי"ו.

[רסח] [ההחלטה נוספה לסעיף 2.4.4].

2.5 ענייני ניקוד שונים

א. הדגש החזק באותיות שוואיות [2.5.1] – תיקון הנוסח

הנוסח החדש:

דגש חזק הבא במילה (או בנטייתה) יבוא בצורות הנוטות גם כאשר האות שוואית. למשל: יָקַח יָקָחוּ, עָנַר עָנָרִים, מָסַע מָסַעִי, כָּסָא כָּסָאוּ (ומכאן: כָּסָאָךְ כָּסָאָכֶם), זָמַן זָמָנִי זָמָנְכֶם, אָשׁ אָשֶׁם אָשְׁכֶם, חָק חָקוּ חָקְכֶם, עָכְבִּישׁ עָכְבִּישִׁים, לָבַד לָבְדֵי לָבְדְכֶם, שָׁל שָׁלִי שָׁלְךָ.

(איך הכוונה לשמות שנטייתם על דרך משקל אחר, כגון אָשָׁה אָשְׁתִּי, זָכְרוֹן זָכְרוֹנוֹת.) [רעג]

ב. הדו־תנועה iy

הותר לחדש פעלים מרובעים (כגון נִלְךְ) בקיום הדו־תנועה iy. [רפה] [ההחלטה הובאה בסעיף חדש: 2.5.6].

3. הפועל

3.1 כללים בגזרת השלמים

צורות בינוני דבוקות כינוי המדבר

ניקוד צורות הבינוני דבוקות כינוי המדבר: לזכר – חוֹשֵׁשְׁנִי (או חוֹשֵׁשְׁנִי); לנקבה – חוֹשֵׁשְׁתְּנִי.

[רפה] [ההחלטה הובאה בסעיף חדש: 3.1(ה)].

3.3 כללים בגזרת פ"ג, כלל א

הפעלים שהבלעת הנו"ן בהם הכרח [סעיף 2]

[רעג] הפועל הַשִּׁיר הוצא מרשימת הפעלים שההבלעה בהם הכרח.

פעלים בעלי הנו"ן הנבדלים במשמעם ממקביליהם בהבלעת הנו"ן

[סעיף 3]

נוסח חדש:

הנו"ן מתקיימת בפעלים כגון הַנְּפִיט, הַנְּגִיד, הַנְּסִיק (מְסוּק וכד'), הַנְּפִיק, שנתייחדה להם משמעות שונה ממקבילותיהם שבהבלעת הנו"ן (הַפִּיט, הַגִּיד, הַסִּיק, הַפִּיק).

[סעיף 4]

בכלל על קיום הנו"ן בפעלים שע' הפועל שלהם היא אהח"ע הוער על היוצאים מן הכלל נחם, נחת (שהנו"ן הידמתה בהם למרות העיצור הגרוני).

צורות ציווי בבניין קל [סעיף 5]

נוסח חדש:

בצורות ציווי ממשקל יפעל הנו"ן בדרך כלל מקוימת (למשל: נָטַשׁ, נָקַם). כשהנו"ן נבלעת בצורות העתיד, קיימות גם צורות בלי נו"ן (למשל: טַל, פֶּל).

בצורות ציווי ממשקל יפעל הנו"ן בדרך כלל חסרה (למשל: טַע, סַע). ואולם כשהנו"ן מתקיימת בעתיד, קיימות גם צורות בנו"ן (למשל: נָבַח). בפועלי ע' הפועל גרונית הנו"ן מתקיימת תמיד (למשל: נָהַג).

בפעלים שלי' הפועל שלהם י' הנו"ן מקוימת. למשל: נָטָה, נָשָׂה.

במקרא יש נטעו ופעם אחת נָשָׂא (כנגד שָׂא בכל המקומות האחרים).

[רסח]

3.4 פעלים בגזרת פ"י

לצד צורות הציווי יִשָּׂן, יִשְׁנִי, יִשְׁנוּ, יִשְׁנָה מותרות הצורות שָׂן, שְׁנִי, שְׁנוּ, שְׁנָה.

[רעג]

[ההחלטה הובאה בסעיף חדש: 3.4(ב)].

3.7 הפועל בגזרת ע"ו וע"י ובגזרת הכפולים (ע"ע)

תוספת לנטיית נפעל בעבר [כלל א(2)]

לצד הנטייה נְסוּגוּתִי נְסוּגוּתִי נְסוּגוּתְּם וכו' מותרות גם הצורות בלא תנועה חוצצת: נְסַגְתִּי נְסַגְתִּי נְסַגְתְּם וכו'.

תיקונים קלים

נוספה הבהרה למבוא; תוקנה טעות בהערה לדוגמאות הנטייה בבניין נפעל.

[רסח]

3.8 כללים הנוגעים לגזרות שונות

מין המקור הנטוי המסתיים בחי"ו:

שמות המקור הנטוי המסתיימים ב"ת (תְּצוּת, הִיזוּת וכיו"ב) מינם זכר;

שמות המקור הנטוי המסתיימים ב־ת (דַעַת, שְׁכַת, צָאֵת, גַּעַת וכיו"ב) מינם נקבה.
[רעא] (ההחלטה הובאה בסעיף חדש: 3.8(ב).)

4. לתקנת הלשון

4.2 צירופי שמות, שמות מורכבים, ראשי תיבות דיגוש בגדכפ"ת [4.2.2(ב)] – הרחבת הכלל הנוסח החדש:

בגדכפ"ת בראש תיבה דגושות גם כשהתיבה באה אחרי נסמך, מילת יחס או מילית המסתיימים בתנועה, למשל: קְלִי בֵּית, לְפִי פְּרָסוּמִים, דוּ-פְּוּנִי, אִי-פְּהִירוֹת, לֹא-פְּעִיל.
יוצאים מן הכלל: הצירוף 'לא כלום' וצירופי 'כן' – לפני כן, אחרי כן, כמו כן, אף על פי כן, (ה)לא כן וכיו"ב.
[רעא]

4.3 למבנה המשפט

משפט זיקה לא מקושר [4.3(א)] – שינוי הנוסח הנוסח החדש:

דרך המלך לפתיחת משפט זיקה היא במילת הזיקה (ש או אשר). למשל: 'המספר שהגעת אליו איננו מחובר' או 'המספר שאליו הגעת איננו מחובר'.
[רעד]

5. מילים שאולות [מילים לועזיות]

א. שמות תואר לועזיים

שמות התואר הלועזיים המסתיימים בהגה *ti* – מומלץ לכתבם -טי, כגון דרמטי, סיסטמטי.
[רעה]

ב. שמות האותיות היווניות (תוספת)

כתיב שמות האותיות היווניות יהיה על פי כללי התעתיק מכתב לועזי לכתב עברי. רק הביטוי אלפא-ביתא יכתב בתי"ו (וכן שם המושג הגאוגרפי דלתה).
לפי זה: β – בטא / בטה.
[רפג]

6. החלטות על צורתם וניקודם של שמות צמחים

א. כְּנֻרוֹת [כגון כְּשׁוֹת כְּנֻרוֹת] – בדגש בנו"ן.

ב. הרכיב עד (במובן 'נצח') בשמות צמחים כגון חרעד, חיעד ינוקד בפתח: חֶדְעַד, חִיעֶד; בנטייה יבואו פתח ודגש, כגון משפחת החִיעֶדִים.
[רפג]

ג. שם הצמח נֶצְנַע, ומינו נקבה.

[רפה] (ההחלטות מופיעות במאגר המונחים ברשימת "שמות צמחי ארץ ישראל").

ג. החלטות בתעתיק

1. התעתיק הפשוט מעברית לאותיות לטיניות בישיבת המליאה רפט הטילה מליאת האקדמיה על ועדת הדקדוק להכריע בעניין התעתיק הפשוט מעברית לאותיות לטיניות, ותוקף החלטתה כתוקף החלטת המליאה. הכללים שלהלן נקבעו בישיבת ועדת הדקדוק ביום ט' בסיוון תשס"ו (5 ביוני 2006); שני פרטים נדונו מחדש לאחר מכן, והדיון בהם הושלם ביום י"ג בתמוז תשס"ו (9 ביוני 2006).

ואלה עיקרי השינויים לעומת כללי התעתיק הקודמים:

1. א, ע מתועתקות רק (ותמיד) באמצע המילה.
2. ו מתועתקת ב־v (ולא ב־w).
3. צ מתועתקת ב־ts (ולא ב־z).
4. ק מתועתקת ב־k (ולא ב־q).
5. לא כל שווא נע מתועתק ב־e, אלא רק שווא נע נהגה.

תעתיק העיצורים

הערות	תעתיקה	האות העברית
א מתועתקת רק באמצע התיבה, כגון Ya'ir (יאִיר), Ze'ev (זֵאב) Gavri'el (גַבְרִיאֵל), Yig'al (יְגָאֵל), Ne'dar (נְאָדָר). אין מתעתיקים א בראש התיבה, כגון Aharon (אַהֲרֹן). לא תסומן א שאיננה הגויה, כגון Rishon (רִאשׁוֹן), Gera (גֵּרָא).	i	א
	B b	ב
	V v	ב
	G g	ג, ג
	D d	ד, ד
לא תסומן ה שאיננה הגויה, כגון Sara (סָרָה), אבל Nogah (נֹגַה).	H h	ה
לא תסומן ו שאיננה הגויה, כגון Yosef (יוֹסֵף).	V v	ו
	Z z	ז
	H h	ח
	T t	ט
לא תסומן י שאיננה הגויה, כגון Gil (גִּיל).	Y y	י
	K k	כ
	Kh kh	כ
	L l	ל
	M m	מ
	N n	נ
	S s	ס

האות העברית	תעתיקה	הערות
ע	i	ע מתועתקת רק באמצע התיבה, כגון Ya'el (יַעַל), Sha'ar Ha'Amakim (שַׁעַר הָעֲמָקִים), Giv'on (גִּבְעוֹן), Ma'barot (מַעְבְּרוֹת). אין מתעתיקים ע בראש התיבה ובסופה, כגון En Gedi (עֵין גֵּדִי), Geva (גֶּבַע), Gilboa (גִּלְבוּעַ).
פ	P p	
פ	F f	
צ	Ts ts	
ק	K k	הערה: אין ההחלטה נוגעת לשמות מערבית, כגון Qumran (קומראן).
ר	R r	
ש	Sh sh	
ש	S s	
ת, ת	T t	

תעתיק התנועות

הערות	תעתיקה	סימן הניקוד
	a	פתח ם
		קמץ (גדול) ם
		חטף פתח ם
ובכלל זה סגול מלא.	e	סגול ם
ובכלל זה צירי מלא, כגון Etan (אֵיתָן), Bet Shemesh (בֵּית שֶׁמֶשׁ), Sde Hemed (שְׁדֵי חֶמֶד).		צירי ם
מסמנים שווא נע תחגיגי כתנועה, כגון Metula (מְטוּלָה), Neve Ilan (נְוֵה אֵילָן), Kfar Menaḥem (כְּפַר מְנַחֵם). במקרה של ספק מסמנים את השווא כתנועה.		חטף סגול ם שווא נע ם
	i	חיריק ם
	o	חולם ם
		קמץ קטן ם
		חטף קמץ ם
	u	קיבוץ ם
		שורוק סו

כללים שונים

1. חדגש החזק	חדגש חזק מסומן בהכפלת האות, כגון Gannot (גַּנּוֹת), Nahariyya (נְהַרְיָה). אין מכפילים דראות (sh, ts), כגון Havatselet (חַבְצֵלֶת), Menashe (מְנַשֶּׁה); אין מסמנים את ההכפלה אחרי ה"א הידיעה, כגון Bet HaKerem (בֵּית הַכֶּרֶם), ואחרי מילות השימוש האחרות, כגון MiTudela (רַח' בְּנִימִן מִטּוֹדֵלָה). וראו עוד כלל 3.
2. אות רישית	אות רישית תיכתב בראש כל תיבה, כגון Tel Aviv (תֵּל אָבִיב); וראו עוד כלל 3.
3. אותיות השימוש	אותיות השימוש מש"ח וכל"ב אינן מופרדות מן התיבה, אך האות שאחריהן רישית, כגון HaYogev (הַיּוֹגֵב), Bayit VaGan (בַּיִת וְגַן), Herev (הֶרֶב לְאֵת).
4. גרש מפריד	גרש מפריד יבוא בין האותיות כשרצף האותיות יכול להתפרש בשתי דרכים, כגון Yits'har (יִצְהָר), Hak'hel (חַקְהֶל).
5. הטעמה	אפשר לסמן את החטעמה בסימן טעם מעל אות התנועה של החברה המוטעמת, כגון Ha'Ögen (הַעֲגֵן), Yotváta (יֹטְבָתָה), Yokne'ám (יֻקְנַעִים).

המלצות המסורות להחלטת הגופים המתעתקים

- יש לקבוע מה תחולת התעתיק. מומלץ שלא לתעתק מילים כלליות המשמשות במשמען המילוני הכללי, כגון רחוב, שדרה, צומת, מחלף, נמל (למשל: רח' האֲרֵן – Ha'Oren st.), לעומת מילים שהן חלק בלתי נפרד מהשם (למשל: גְּבַעַת יְעָרִים – Giv'at Ye'arim, קִרְיַת שְׁמוֹנָה – Kiryat Shmona).
  - שמות בעלי מסורת כתיבה, כגון הַר צִיּוֹן (Mt. Zion), הַרְצֵל (Herzl), יוסיפו להיכתב כן.
  - האקדמיה לא קבעה כללים לגבי השימוש במקף ובקו מפריד בשמות פרטיים – הן בעברית הן בתעתיק. מומלץ לקבוע כללים בעניין זה, למשל מקף – לחבר בין תיבות (כגון תל-אביב) וקו מפריד – להפריד בין שמות מורכבים (כגון מצלות-תרושיחא, תל-אביב-יפו).
- [הערת העורך: כללים אלו באים במקום כללי התעתיק הפשוט משנת התשי"ז. בתעתיק המדויק אין לפי שעה שינוי.]

2. התעתיק מלועזית לעברית

כללי התעתיק מלועזית לעברית נידונו בישיבות רעד, רעה, רעז, רעט, רפא, רפב. לאחר מכן, בשנת התשס"ז, הם נידונו גם בישיבה רצד מיום י"ג בכסלו התשס"ז (4 בדצמבר 2006) ובישיבה רצו מיום ז' בניסן התשס"ז (26 במארס 2007). כללי התעתיק אושרו סופית בישיבה רצז מיום ד' בסיוון התשס"ז (21 במאי 2007) ופורסמו בכרך הבא של זיכרונות האקדמיה.

ד. החלטות במינוח

אישור מילונים ורשימות מונחים

1. טכנולוגיית המידע

- [רסח] רויזיות לפרקים 1, 4, 5, 6, 9, 14, 18, 23
פרקים 8 (בקרה, כלילות ואבטחה), 28 (בינה מלאכותית), 31 (בינה מלאכותית: למידת מכונה), 32 (דואר אלקטרוני), 33 (מונחי מולטימדיה), 35 (רישות)
- [רעד] פרק 20 (פיתוח מערכות)
- [רפג] פרק 10 (טכניקות ואפשורות של פעולה)
- [רפט] מונחי משפט: תיקונים לפרק א: הדין הפלילי
- [רעא] מונחי תחבורה: מונחי תִּכְוֵן דרכים, צמחים ומחלפים
- [רעא] שמות צמחי ארץ ישראל – חלק ב
- [רעא] במסגרת זו אושרו שתי הצורות אִירוֹס, אִירִיס – Iris.
- [רפט] שמות צמחים – הדלועים
- [רעג] מונחי הספרנות (רשימה משלימה למילון הספרנות, תשל"ו)
- [רעג] שמות הרפיוכות של ארץ ישראל
- [רעג] מונחי האריגה האמנותית (רקמה, תחרה, הידורים; טקסטילים בשימוש בארכאולוגיה)
- [רפג] מונחי הבנקאות ושוק ההון – חלק ג
- [רפג, רעט]

מונחים מתחומים שונים (שינוי מהחלטות קודמות או תוספת להן)

גְבוּי, תְּמוּכִין – backing (במקום תְּמוּכִין בלבד)

יְשׁוּם, הַחֲלָה – application (במקום יְשׁוּם בלבד)

הַתְּפִלָּה, הַמְּתָקָה (וכן המונחים הנגזרים, כגון מים מותפלים / מומתקים)

(במקום הַמְּתָקָה בלבד)

מְקַפֵּא (במקום מְקַפֵּא)

מְפַלְטָה (במקום מְפַלְטָה)

מְחוֹרֵר (במקום מְקַב)

מְחַדֵּד (במקום מְחַדֵּד)

מְצָת (בוטלה הצורה מְצָת)

מְעוֹנֵץ [קרן נייד] – caravan

[רסח] קוֹנֵט, קוֹנֵט, מְקוֹנֵט – quantization, quantize, quantized

סְחָרִיר – spin (פיזיקה מודרנית, תחבורה אווירית, מכניקה, קשר

ואלקטרוניקה)

[רפג] תְּשִׁלֵּל – negative

מונחים אחדים בטכנולוגיית המידע

לְמִידָה מְכֻנֵּת – rote learning

הצגה לינארית - linear play
 מתקע - plug-in (לעומת תקע - plug)
 תוסף - add on, add in
 בליל - clutter
 הרפפה - registration

[רפג]

חלופות עבריות למונחים בסיומת -able

כך סיכם את הדיון בסוגיה נשיא האקדמיה: אנחנו ממליצים לוועדות המינוח המקצועיות להמשיך ליצור בכל הדרכים האפשריות בבואן להציע חלופות עבריות למונחים בסיומת -able - לפי ראות עיניהן וצורכיהן ומתוך התחשבות בצורה הנוהגת.

[רעה]

ה. מילים בשימוש כללי

מְרֻשֶׁת - internet
 גִּלְגֶּשֶׁת - skateboard
 מְצַבֵּעַ [לורד, טוש]
 מְדַגֵּשׁ ["מרקר"]
 צְבָעוֹן ['צבע', crayon; מעין מקל של חומר המשמש לצביעה, כגון צבעי פנדה, צבעי טוס]

[רסח]

שָׁחוּר - reaching out [בתחום הבריאות והרווחה]
 חֶבֶר דִּיּוֹן [פאנל, קבוצת מתדיינים לפני קהל]; ברבים: חֶבְרֵי דִּיּוֹן
 פְּלִיג [דיסידנט, מי שחולק על דעת הרוב, מתנגד למדיניות השלטונות וכד']
 מוֹזָאוֹן קְטוּר - open air museum

[רעב]

אֲגָרָת מִידָע - newsletter
 עֲטוּי - lamination [למיניציה]
 עֲטוּיף - encapsulation
 מְדוּד - benchmarking
 נִקְדַּת מְדוּד - bench-mark

[רעג]

טְכְנֹלוֹגְיָה פְּשׁוּטָה - low-technology
 מְרַעַשׁ - סנסציה (שם התואר: מְרַעֵשׁ)
 הֶחְפָּצָה [התייחסות אל האדם כאל חפץ]
 מְצַלָּה [מנגל, גריל (המכשיר)]. המונח הקודם אֶסְפָּלָה נקבע לציון הרשת של המצלה.

[רפב]

פְּתוּב [גב/דֵשׁ] - blurb [טקסט הנכתב על גב הספר או בדש הספר, ובו דברים על תוכן הספר, על המחבר וכדומה]
 שוֹמְרֵן דְּפִים [ובקיצור שוֹמְרֵן] - sleeve [שקית ניילון המיועדת לדפים. לעתים יש בצדה פס ובו נקבים לצורך תיוק]
 גִּלְשָׁן [לוח החלקה וגלישה; מונח כללי]

	גִּלְשֵׁן שֶׁלֶג – snowboard
	נְגִדָה [אופוזיציה], נְגִדָן [אופוזיציונר], נְגִדָנִי [אופוזיציוני]
	יְחִידָה [קואליציה], יְחִידָן [חבר קואליציה], יְחִידָנִי [קואליציוני]
[רפה]	תַּצְרָף – jigsaw puzzle, picture puzzle
	תְּפִיץ – gadget
	נְעִימוֹן [רינגטון]
[רפה]	מְסַעַד [עובר שמקצועו לסעוד אדם בביתו]
	רְכִינוּע – segway
	הַדְּלִיק, כְּבֵה – on/off, power
	הַפְּעִיל, הַפְּסִיק – play, stop
[רפט]	פְּתָכָה – palette [פְּלֵטָה]

	מִילִים מתחום הקוסמטיקה
[רעג]	תְּחַפֵּיף – shampoo [שמפון]
	מְרַבֵּף שֶׁעַר – hair conditioner [קונדישנר]
	בְּסִיס אָפּוּר – make-up base
	חֶפּוּי – concealer [קונסילר; כגון מְשַׁחַת חֶפּוּי, שֶׁפְּתוֹן חֶפּוּי]
	פְּדֻרָה – poudre [צרפתי]
	תְּקַלִּיף – peeling [פילינג]
[רפט]	מַסְקָרָת – mascara [מסקרה, רימל]

החלטות אחרות

	א. יחיד: סְבָא רְבָא, סָב גְדוֹל, סְבָא גְדוֹל (great-grandfather); רבים: סְבִים גְדוֹלִים;
	יחידה: סְבָתָא רְבָתָא, סְבָתָא גְדוֹלָה, סְבָה גְדוֹלָה (great-grandmother); רבות: סְבוֹת גְדוֹלוֹת
[רעא]	ב. הוחלט שלא לקבוע חלופה עברית למילה סְפָא.
[רפב]	ג. התקבל ערעור הוועדה למילים בשימוש כללי על החלטת האקדמיה מישיבה רנד (י"ז באייר התש"ס, 22 במאי 2000) "קבלנות שירות" (outsourcing).
[רעב]	המונח הוחזר לוועדה.
	[הערת העורך: הוועדה למילים בשימוש כללי שלחה את המונח לחברי האקדמיה לשם קבלת הצעות והערות; בישיבתה ב"ב באייר תשס"ז (30 באפריל 2007) – בעקבות ההערות – החליטה הוועדה להסיר את המונח מסדר היום. המונח המהלך: מיקור חוץ.]